Oświadczenie złożone
przez senatora Ryszarda Bobera
w dniu 9 grudnia 2024 r.

Oświadczenie skierowane do minister kultury i dziedzictwa narodowego Hanny Wróblewskiej

Szanowna Pani Minister!

W imieniu przedstawiciela instytucji kultury – Biblioteki Publicznej Gminy Lipno z siedzibą w Radomicach, która uzyskała dofinansowanie w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 Priorytet 2 „Infrastruktura bibliotek 2021–2025" – zwracam się do państwa z prośbą o ponowną analizę przedstawionych wcześniej propozycji.

Problem dotyczy nie tylko biblioteki publicznej w Radomicach, lecz także ok. 22 bibliotek, które w tym roku otrzymały dofinansowanie w ramach Kierunku interwencji 2.1 „Infrastruktura bibliotek 2021–2025" z Priorytetu 2 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0, ale nie będą miały możliwości wydatkowania zadeklarowanej kwoty dotacji. Zapis §9 pkt 4 w umowach zawiera informację, iż „środki finansowe Ministra niewykorzystane w okresach, w których mowa w ust. 1, nie mogą być przenoszone na kolejne lata kalendarzowe", a co za tym idzie, będą musiały być zwrócone do MKiDN. Trudna sytuacja, w jakiej znalazły się biblioteki, a także samorządy, związana była z różnymi wydarzeniami zarówno w kraju, jak i na lokalnym gruncie, na które beneficjenci nie mieli wpływu; był to chociażby wydłużający się czas oczekiwania na uzyskanie niezbędnych pozwoleń. Proszę więc o rozważenie kwestii zwrotu, o ile to będzie możliwe, niewykorzystanych środków z dotacji Instytutu Książki w roku 2024 i danie możliwości wykorzystania ich w 2025 r.

Przyjmując, że zapis w regulaminie czy umowie nie pozwala na przenoszenie środków z dotacji IK na kolejny rok, a zmiany są możliwe w trybie ich powołania, czyli przez uchwałę Rady Ministrów, mam następującą propozycję rozwiązania. Beneficjenci, którzy nie wydatkowali środków w zadeklarowanej wysokości, zwracają środki zgodnie z regulaminem czy umową, po czym na bazie wdrożenia nowego regulaminu (aktu prawnego, uchwały, zarządzenia itp.) prawnie umocowanego dajemy możliwość aplikowania o środki w 2025 r. beneficjentom programu „Infrastruktura bibliotek", którzy zwrócili niewykorzystaną dotację za 2024 r., na ich uzasadniony wniosek, z określeniem przyczyny zwrotu/ wskazania wykorzystania w 2025 r. tych środków na konkretne zadanie. Z uwagi na charakter finansowania – dotacja celowa – powyższa propozycja może nie być w pełni wystarczającym rozwiązaniem, dlatego proszę o rozważenie możliwości ogłoszenia kolejnego naboru w programie „Infrastruktura bibliotek", w którym biblioteki zagrożone niezrealizowaniem zadania i zmuszone do zwrotu środków do MKiDN, będą miały szansę na złożenie wniosku i ubieganie się o dofinansowanie, a tym samym dokończenie inwestycji.

Celem programu „Infrastruktura bibliotek" jest wsparcie, promocja i rozwój czytelnictwa w Polsce, kształtowanie postaw proczytelniczych, wzmacnianie roli bibliotek publicznych jako lokalnych ośrodków życia społecznego i centrów dostępu do kultury i wiedzy. W obecnym, ostatnim na te lata programowe naborze beneficjentami w większości zostały biblioteki w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, dla których zewnętrzne wsparcie finansowe jest jedyną możliwością zmiany i unowocześnienia budynków, które nierzadko są jedynymi instytucjami kultury na danych obszarach.

W takiej sytuacji jest biblioteka publiczna w Radomicach. Z całą stanowczością należy stwierdzić, że trwają nieustające działania na rzecz wymienionych założeń. Zaawansowane prace biblioteki – uzyskane pozwolenia, gotowa dokumentacja projektowa wraz z aranżacją wnętrz – w przypadku pozytywnej opinii MKiDN pozwoli na sprawne dokończenie zadania. Dzięki zrealizowanej inwestycji beneficjent udoskonali działania animujące czytelnictwo, odpowiadając na potrzeby mieszkańców; wzmocni kulturę książki w regionie i dostęp do sztuki wysokiej; będzie edukować najmłodszych czytelników organizując lekcje biblioteczne dla przedszkoli i szkół; zapewni dostęp do nowości wydawniczych, które wyeksponowane w przemyślanej i nowocześnie zaaranżowanej przestrzeni będą zachęcać do częstych odwiedzin; będzie promować ludzi związanych z książką, lokalnych artystów, stawiających pierwsze kroki w sztuce. Wszystkie te zadania o wiele łatwiej można zrealizować w nowoczesnej bibliotece, której zadaniem jest kształtowanie zachowań czytelniczych i rozbudzanie potrzeb kontaktu z książką. Zrealizowanie zadania da możliwość stworzenia strefy społecznej i kulturalnej we współpracy z samorządem, lokalnymi instytucjami i stowarzyszeniami. Niniejsze pismo jest potwierdzeniem chęci dokończenia planowanej inwestycji, która niewątpliwie będzie ucieleśnieniem celów programowych, a przedstawione propozycje to szukanie możliwości wydatkowania niewykorzystanych środków z dotacji i niezwracania ich do MKiDN.

Wobec powyższego w imieniu Biblioteki Publicznej Gminy Lipno z siedzibą w Radomicach, beneficjenta programu, uprzejmie proszę minister kultury i dziedzictwa narodowego o podjęcie działań regulujących bardzo trudną sytuację w sposób umożliwiający zakończenie zadania i wydatkowanie dotacji przyznanej w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0, Priorytet 2 „Infrastruktura bibliotek 2021–2025". Proszę również o rozważenie ogłoszenia w niedalekiej przyszłości nowego naboru w programie „Infrastruktura bibliotek", który da szansę dokończenia inwestycji wielu bibliotekom znajdującym się w podobnej sytuacji.

Z poważaniem
Ryszard Bober